

Posudek oponenta habilitační práce

Univerzita Karlova	Fakulta tělesné výchovy a sportu
Obor řízení	Kinantropologie
Uchazeč	PhDr. Jar. ŠÍMA, Ph.D.
Pracoviště uchazeče	UK FTVS, Katedra managementu sportu
Habilitační práce	<i>Ekonomika evropských profesionálních fotbalových klubů a soutěží</i>
Oponent Pracoviště oponenta	Prof. Ing. Ivan JÁČ, CSc. Technická univerzita v Liberci, Ekonomická fakulta, Katedra podnikové ekonomiky a managementu

Předložený text habilitační práce přináší velmi aktuální problematiku. Současná podoba fotbalu je skutečně více než kdy jindy ovlivňována dynamickým rozvojem informačních technologií. Ve světě propojeném digitální infrastrukturou ztrácejí význam hranice států i vzdálenosti mezi kluby a jejich fanoušky. Profesionální fotbal se tak stává ještě více globálním fenoménem.

Autor svoji studii, prezentovanou ve druhé části své monografie, opírá o skutečnost, že lidé po celém světě dnes mohou díky televizním či internetovým přenosům sledovat utkání svých oblíbených týmů, přestože ta se odehrávají tisíce kilometrů daleko. Kromě toho mohou fanoušci na dálku, prostřednictvím internetových obchodů, zakupovat klubové předměty, nebo svoji příslušnost ke klubu komunikovat prostřednictvím sociálních sítí.

Rozvoj těchto vztahů mezi fanoušky a kluby se stal podkladem pro návrh nové metodiky hodnocení efektivnosti profesionálních fotbalových klubů. Nová metoda, navrhovaná autorem habilitační práce, potlačuje vliv počtu fanoušků v sídle klubu a reflektuje počet fanoušků celosvětově. Ten lze dle mého názoru jen obtížně kvantifikovat, přesto souhlasím s autorem, že určitým prediktorem tohoto počtu mohou být sociální sítě, konkrétně pak počet fanoušků na oficiálním klubovém profilu sociální sítě Facebook.

Ostatní vstupy a výstupy produkční analýzy jsou již inspirovány existujícími metodami, stejně jako využití analýzy obalu dat (DEA) odhadující tzv. „efektivní hranici“. Tato metoda je autorem přehledně prezentována a testována na nejvyšší anglické fotbalové lize Premier League a domnívám se, že předkládaná metodika skutečně může být inspirací také pro kluby dalších evropských soutěží.

Skeptický jsem však k možnosti využití této metodu k hodnocení produkční efektivity v české nejvyšší soutěži. Ne všechny české profesionální kluby jsou totiž ochotny zveřejnit mzdy svých hráčů a realizačního týmu, navíc v tuzemsku stále využívané účetní normy neumožňují systematicky a spolehlivě zachytit účetní operace specifické pro sportovní prostředí takovou formou, jako je to běžné v zahraničí.

Realizované výzkumné studii předchází dle mého soudu kvalitní rešerše odborné literatury, ať už v podobě recenzovaných publikací, nebo odkazů na ekonomicky zaměřené reporty, výroční zprávy či specializované internetové stránky prezentující data z oblasti profesionálního fotbalu. Autor čerpá z více než 200 převážně zahraničních zdrojů, přičemž využívá také odkazy na své vlastní publikované výstupy. To dle mého názoru dokládá systematickost, s níž se autor zabýval zkoumanou problematikou.

V úvodní kapitole vymezuje autor základní pojmy spojené s ekonomikou fotbalových klubů včetně klíčové definice klubu jako podniku, pro který je vedle finančního zisku stejně důležitý i sportovní úspěch. Na příkladu evropských ligových soutěží později dokládá fakt, že sportovně nejúspěšnější kluby jsou často těmi, které jsou účetně ve ztrátě.

Právě tato skutečnost byla impulsem pro vznik pravidla FFP (Financial Fair Play), jejíž pomocí se Unie evropských fotbalových asociací UEFA snaží zabránit tomu, aby profesionální fotbalové kluby utrácely více finančních prostředků, než jsou schopny samy generovat. Jakkoliv je tato aktivita UEFA ekonomicky opodstatněná a laickou i odbornou veřejností pozitivně vnímána, nebojí se ji autor práce hodnotit i kriticky. Všimá si, že snaha UEFA učinit evropské fotbalové soutěže spravedlivější a vyrovnanější, se poněkud míjí účinkem, neboť vyrovnanost v evropském profesionálním fotbale od zavedení pravidla FFP dále klesá.

Autor habilitační práce navíc dokládá skutečnost, že pravidlo FFP výraznou měrou omezuje vstup nových investorů. Zabraňuje tak současným průměrným klubům, aby dnes či kdykoliv v budoucnu prostřednictvím nákupů kvalitních a tedy drahých hráčů (třeba za cenu krátkodobé ztráty) dosáhly vyšší sportovní kvality. Pravidlo FFP tak dle autora de facto konzervuje současnou situaci, kdy průměrné kluby zůstanou dále průměrnými, zatímco bohaté kluby budou dále bohatnout. Autor toto své přesvědčení dokládá i konkrétními daty, jejichž pomocí dosvědčuje, že vítězové národních lig získávají vysoké odměny od UEFA za účast v evropských pohárech, jsou navíc populární pro mnoho fanoušků a sponzorů, což jim pomáhá generovat další příjmy. Ty jim následně umožňují nákup nových kvalitních hráčů, díky kterým svoji dominanci drží dál.

Uvedený příklad je jen jeden z mnoha, ve které autor dokazuje svoji odbornou fundovanost. Teoretická východiska i své vlastní myšlenky podkládá konkrétními údaji, které čerpá z relevantních zdrojů. Přestože text práce je vysoce odborný, domnívám se, že je srozumitelný a atraktivní i pro čtenáře mimo akademickou obec.

Čtenáře zajímající se výhradně o český fotbal zaujme nejen srovnání naší nejvyšší ligové soutěže s ostatními evropskými, ale jistě také kapitola mapující dlouhodobé hospodaření dvou našich nejvýznamnějších fotbalových klubů – Slavie a Sparty. Autor zde opět velmi fundovaně přesto čtivě předkládá informace, které v takto souhrnné podobě nebyly (předpokládám) doposud publikovány.

Překvapivá, minimálně pro mě, je skutečnost, že oba dva pražské kluby jsou dlouhodobě ve ztrátě, přičemž ztráta pražské Sparty za posledních 14 let překonala již 2 miliardy korun. Vykazovat rok co rok ztrátu a přesto „podnikat“ dále, je poněkud v protikladu s ekonomickou teorií a domnívám se, že tento rozpor mohl být autorem v práci více akcentován.

Závěrem však mohu potvrdit, že se autor snaží o postižení co nejvíce aspektů problematiky ekonomiky profesionálního fotbalu. Zřetelná je také jeho snaha o prezentaci širokého množství empirických šetření. Na jejím základě sám přichází s novou teorií v oblasti ekonomiky sportu a dokonce navrhuje novou metodiku, což nebývá v těchto typech prací běžné.

Text splňuje kritéria po stránce jazykové i formální. Autor řádně odkazuje na citovanou literaturu.

Habilitační práce Jana Šímy *Ekonomika evropských profesionálních fotbalových klubů a soutěží* **splňuje** požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru Kinantropologie. Doporučuji proto předložený text k obhajobě a po jejím úspěšném průběhu i udělení vědecko-pedagogické hodnosti docent.

Komentář k prověření originality habilitační práce Jana Šímy:

Po provedeném testu Turnitin lze prohlásit, že předkládaná habilitační práce je originální a zdroje jsou citovány v souladu s citační etikou.

Dotazy oponenta k obhajobě habilitační práce

- 1) Vysvětlíte důvody, které vedou majitele fotbalových klubů dlouhodobě hradit finanční ztrátu.
- 2) Lze samostatně porovnat hospodaření vybraného českého fotbalového klubu s klubem elitní evropské ligové soutěže?
- 3) Je hypoteticky možné, aby v budoucnu některý český klub dosáhl úrovně ekonomicky nejvyspělejších klubů ze zahraničí?

V Praze dne 10. 1. 2020

Prof. Ing. Ivan Jáč, CSc.